

**Badania konserwatorskie oraz wytyczne
konserwatorskie dla remontu budynku dawnych jatek
miejskich przy ulicy Floriańskiej 23 w Gostyninie**

Styczeń 2023

Opracowanie konserwatorskie chronione prawem autorskim

Karta identyfikacyjna dokumentacji konserwatorskiej

Przedmiot opracowania: Opracowanie zawiera badania stratygraficzne poszczególnych elementów elewacji. Na ich podstawie oraz oględzinach obiektu, sformułowano wytyczne konserwatorskie uwzględniające oryginalny, zabytkowy charakter budynku. Sporządzona ekspertyza zawiera wskazówki przy wykonywaniu prac remontowych i konserwatorskich.

Adres: ul. Floriańska 23, 09-500 Gostynin, woj. Mazowieckie, nr działki 2823/2

Nr ewidencji zabytku: budynek leży w strefie „Zespołu budowlanego i założenia urbanistycznego miasta” objętego wpisem do rejestru zabytków pod numerem A-1462, wpisany do rejestru decyzją z dnia 18 12 2018 r.

Właściciel obiektu: Samorząd Województwa Mazowieckiego

Data budowy: 1927

Autor opracowania: mgr Błażej Wasiak, nr dyplomu: 1400/114463/2007, dokumentacja fotograficzna Natalia Łącka

Data opracowania: styczeń 2023

Zakres opracowania: opracowanie fotograficzne, badania stratygraficzne, wytyczne konserwatorskie

1.0. Informacje ogólne

1.1. Podstawa opracowania:

Podstawą opracowania jest zlecenie i umowa zawarta pomiędzy wykonawcą opracowania a firmą AS Arch Adrianna Sejbuk ul. Kutnowska 102, 09-500 Gostynin, nip 9710705022

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania są badania stratygraficzne elementów wystroju elewacji budynku przy ulicy Floriańskiej 23 w Gostyninie, oraz przygotowanie na podstawie analizy wyników badań, programu prac konserwatorskich.

1.3. Zakres prac badawczych

Badania wykonano w dniach 30-31 listopada 2022 roku. Podstawowym celem badań jest zebranie informacji o materiałach i technologiach zastosowanych przy budowie budynku, oraz ustaleniu pierwotnej kolorystyki budowli.

2.0. Opis obiektu

2.1. Lokalizacja

Budynek położony jest we wschodniej części miasta, na działce pod nr 2823/2 o powierzchni 1446m². Nieregularną parcelę wytyczają od strony południowej ulica Floriańska a od zachodniej ulica Wojska Polskiego. Od strony wschodniej działka graniczy z posesją prywatną, zaś od północnej z parkingiem sklepu Kaufland.

2.2. Historia obiektu

Budowę jatek miejskich rozpoczęto około 1924 roku, z inicjatywy ówczesnego burmistrza miasta Michała Żylińskiego¹. Budynek był drugim tego typu obiektem w mieście.

Słowo „jatką”, ma średniowieczny rodowód, oznaczało miejsce gdzie sprzedawano mięso z uboju. Proste stoiska handlowe, przekształciły się z czasem w okazalsze budowle o charakterze kupieckim²³. „Stare jatki” powstały w 1830 roku przy ulicy Podrzecznej, obecnie Romana Dmowskiego, według projektu architekta Hilarego Szpilowskiego. Pracami budowlanymi kierował miejscowy farbiarz Jan Rystoff. Budynek miał 32 m długości, 8,6 m szerokości i 3,7 m wysokości. Zachował się jego opis: „Od frontu znajdowały się arkadowe podcienia podtrzymywane przez 12 drewnianych kolumn w stylu doryckim, nad którymi znajdował się architrav z fryzem i gzymsem. Belki wystające poza płaszczyznę muru zakończono kroksztynami. Dach pokryty dachówką przysłaniała attyka. Od strony frontowej za filarami znajdowało się 10 jatek piekarskich, w głębi również tyle samo rzeźniczych. Od deszczu chronił je wystający okap wsparty na wspomnianych 12 kolumnach. Budynek otoczony był parkanem, pośrodku którego stała brama wsparta na dwóch filarach ozdobionych z góry gzymsem. Filary wykonano w stylu jońskim, zakończone kroksztynami, modelowane o dwóch akroteriach. Nad bramą umieszczony był łeb wołu z drewna. Pomiędzy filarami położono posadzki z cegły w 10 miejscach od strony frontowej. Poszczególne drewniane części jatek wraz z bramą i kłapami służącymi do zamykania pomieszczeń na mięso oraz pieczywo były pomalowane kolorowo, co ożywiało mało zróżnicowaną zabudowę ulicy”. Drewniane arkady rozebrano w latach 1920–1927.

Jarmarki i targi odbywały się w samym centrum miasta, na rynku. Nie było to jednak odpowiednie miejsce na prowadzenie handlu i sprzedaży żywności⁴. Aby podnieść stan higieny i estetyzacji głównego placu miejskiego, władze miejscy zdecydowali o wybudowaniu nowego, odpowiedniego budynku dla kupców gostyńskich. Nie zachowały się jednak plany architektoniczne, stąd projektant budynku nie jest znany.

W okresie międzywojennym, gostyńskie jatki pełniły zgodnie z przeznaczeniem funkcję handlową, sprzedawano w nich mięso, pieczywo, warzywa i owoce. W trakcie okupacji niemieckiej, w latach 1942-1945, mieściło się w budynku więzienie sądowe a po

¹ Pod red. Barbara Konarska-Pabiniak, *Gostyński Słownik Biograficzny*, Gostynin 2017, str. 460

²

³ Andrzej Rogoziński, *Jatki w Płocku*, w: *Nasze Korzenie*, nr 3, Płock grudzień 2012, str. 50

⁴ Radosław Rękawiecki, *Zamieszki w Gostyninie 22 czerwca 1926 roku*, w: *Nasze Korzenie*, nr 2, Płock czerwiec 2012, str. 36

zakończeniu II wojny Światowej, Urząd Bezpieczeństwa z aresztem. Następnie budynek wykorzystywany był na cele biurowe. Od 1 stycznia 1959 roku, znajdowały się tu biura i hurtownie Miejskiego Handlu Detalicznego MHD, a później Biura Obsługi Ruchu Turystycznego BORT. W latach 90-tych, budynek przeszedł w ręce prywatne. Lokale od strony ulicy Floriańskiej, wynajmowane były na cele usługowe, w części wschodniej budynku mieścił się pub '„Lamus” a później restauracja „Karczma Gostynińska”.

2.3. Opis, analiza formy, funkcji i treści

Budynek zbudowany na planie wydłużonego prostokąta, parterowy z użytkowym poddaszem, w stylu neoklasycystycznym z elementami stylu narodowego. Budynek wzniesiony został z cegły, ściany otynkowane na gładko, wapienno-cementowymi wyprawami tynkarskimi. Nakryty czterospadowym dachem z trzema oknami w formie wolicz oczu, umieszczonymi w dłuższych połaciach dachowych. Dach pokryty dachówką karpiówką. W kalenicy dachu widoczne miejsca po rozebranych czterech kominach.

Elewacje budynku od strony północnej i południowej o reprezentacyjnym charakterze, z arkadowymi podcieniami. Arkady zamknięte półkoliście, wsparte na kolumnach o gładko opracowanych trzonach z tokańskimi kapitelami, a w narożach, posadowione na ściętych filarach w formie przypór. Czoło arkad zaakcentowane profilowanymi archiwoltami. Wszystkie ściany elewacji zwieńczone rozbudowanym profilowanym gzymsem kordonowym. Podcienia sklepione krzyżowo na gurtach. Przęsła wyznaczone są przez gurdy, które od strony zewnętrznej spływają na kolumny, a od wewnętrznej na przysienne pilastry. W poszczególnych przęsłach, pola ścian przeprute parami prostokątnych otworów okiennych i drzwiowych z odcinkowo zamkniętym nadświetlem; dwa okna, lub okno i drzwi. Otwory wyznaczają osie budynku; na jedno pole arkady przypadają dwie osie otworów okiennych i drzwiowych.

Ściana elewacji zachodniej opracowana gładko w tynku, zaakcentowana w narożu północno-zachodnim półkoliście zamkniętą blendą. W narożu zachodnio-południowym widoczny przemurowany otwór drzwiowy zamknięty półkoliście (wejście do budynku, które przepruto w okresie okupacji niemieckiej, widoczne na zdjęciu z 1942 roku).Pierwotnie, ściana zachodnia przepruta była wyłącznie w skrajnych narożach podcieniami arkadowymi, bez otworu wejściowego i blendy, co potwierdza fotografia z okresu międzywojennego⁵.

Ściana elewacji wschodniej opracowana w analogiczny sposób z gładką wyprawą tynkarską.

Elewacja północna powtarza sposób opracowania architektonicznego z arkadowym podcieniem. Skrajne przęsła podcieni budynku, zostały wtórnie przemurowane. Zewnętrzne przęsła zamieniono tym samym na blendy, które stanowiły pod względem konstrukcyjnym, tylne ściany przybudówek, dobudowanych do korpusu głównego. Podobnie zamurowano większość otworów okiennych (być może podczas okupacji niemieckiej, kiedy w budynku mieścił się areszt). Po przeciwnej stronie budynku głównego, wzdłuż granicy działki, mieszczą się ruiny budynków gospodarczych i magazynowych, które wyznaczały północną pierzeję podwórza gospodarczego. Podwórze gospodarcze pierwotnie brukowane było zachowaną fragmentarycznie pod trawą i humusem, oryginalną kostką granitową.

⁵ Barbara Konarska-Pabiniak, *Gostynin. Szkice z przeszłości*, Gostynin 2007, str. 54

Wnętrze budynku pierwotnie o układzie dwu i trzytraktowym. Poprzez liczne powojenne adaptacje i prowizoryczne przebudowy, oryginalny układ został zatarty. Wejście na użytkowe poddasze znajduje się od strony północnej, w środkowej części budynku. Na lewo od drzwi wejściowych, z niewielkiego przedsionka, prowadzą, drewniane schody jednobiegowe, łamane, na dawne użytkowe poddasze. Na drugiej kondygnacji, znajduje się kilka pomieszczeń, w okresie powojennym adaptowanych na cele biurowe. Wieżba dachowa drewniana, płatwiowo-kleszczowa, wieszarowa dwuwieszakowa.

2.4. Technika i technologia wykonania.

Budynek wzniesiono z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapienno-cementowej. Elewacje pokryte wapienno-cementowymi wyprawami tynkarskimi. Elementy i detale architektoniczne (gzymsy, archiwolty), wykonano w formie elementów wyciągniętych szablonem. Posadzka w podcieniach wtórna, od strony południowej położona kostka Bauma, od strony północnej wylewka cementowa.

2.5. Stan zachowania obiektu.

Stan zachowania budynku jest zły. Powierzchnie wszystkich elewacji pokryte są nawarstwieniami atmosferycznymi, które doprowadzają do degradacji detali architektonicznych oraz wypraw tynkarskich, przez co utraciły walory estetyczne i właściwości zabezpieczające. Najwięcej zniszczeń znajduje się na elewacjach północnej i południowej z arkadowymi podcieniami. Na tynkach i gzymsach widoczne są wtórne powłoki farb, niekiedy całkowicie wypłukane, w innych natomiast nawarstwiają się i w naturalny sposób ujawniające kolejne zmiany w szacie elewacji. Zniszczenia występują w postaci spękań, odspojień, rozwarstwień powierzchniowych. Liczne ubytki tynków i elementów architektonicznych, wskazują na konieczność podjęcia prac konserwatorsko-budowlanych. Główną przyczyną zniszczeń jest nieszczelne pokrycie dachowe, oraz brak rynien i rur spustowych. Dużej destrukcji uległy przekrycia połaci dachowych od strony północnej i południowej. Brak dachówek widoczny jest głównie w partiach przy rozebranych i ulegających daleko idącej destrukcji kominach. Lejąca się woda opadowa do wnętrza budynku, wsiąka w elementy więźby dachowej, jak i w konstrukcję sklepienia podcieni od strony wewnętrznej. W najgorszym stanie znajdują się skrajne przęsła sklepienia, zarówno od strony północnej jak i południowej. W tych partiach swobodnie penetrująca woda, doprowadziła do licznych odspojień tynku, oraz odsłonięcia wątków ceglanych. W wielu miejscach widoczne są wykwity glonów, oraz zawilgocenia wielu partii ścian jak i sklepienia. Przeprowadzone pomiary wilgotności ścian i sklepienia, wykazały wysoki stopień zawilgocenia, powyżej dopuszczalnej normy. Brak systemu odprowadzania wody opadowej, spowodował łuszczenie, oraz wypłukanie wypraw tynkarskich. Od strony północnej, brakuje fragmentu gzymsu kordonowego. Widoczne są liczne spękania ścian i elementów architektonicznych (pilastry, bazy kolumn i kapitele). Kolejnym problemem są wtórne reparacje tynków z użyciem niewłaściwych zapraw, głównie cementowych, o dużo

mocniejszych właściwościach fizyko-chemicznych, powodujących destrukcję oryginalnej substancji zabytkowej. Nakładane kolejne warstwy farby, doprowadziły do degradacji oryginalnej kolorystyki. Szczególnie jest to widoczne na płaszczyznach kolumn i kapiteli. Nałożona grubą warstwą, brązowa farba olejna, łuszczy się, odspaja i uszkadza oryginalne warstwy malarskie, jednocześnie burząc estetyczny odbiór elementów architektonicznych.

Kolejnym problemem jest duże zawilgocenie partii cokołowej na całym obwodzie obiektu. Powierzchnia przyziemia w wielu miejscach pokryta jest nalotem z glonów i mchów, które przechodzą w wyższe partie ścian. To zjawisko w największym natężeniu zaobserwować można w partiach ścian od strony wschodniej i zachodniej, gdzie mury mają bezpośredni kontakt z gruntem. W strefie przyziemia widoczne są liczne ubytki tynków, oraz zaobserwować można dezintegrację wystroju mineralnego. Proces podsiąkania związany jest z infiltracją wód opadowych i spowodowany brakiem izolacji poziomej.

Za zły stan obiektu odpowiadają zaniedbania w zakresie profilaktyki oraz remonty, które przeprowadzane były fragmentarycznie i doraźnie. Uzupełnienia w tynkach przy zastosowaniu zapraw o innej strukturze i teksturze, zatracają walory estetyczne i przyspieszają dezintegrację substancji zabytkowej. Brak spójnej i prowadzonej ze świadomością, kompleksowej opieki nad obiektem, przyczynił się w dużej mierze do jego złego stanu technicznego.

3. Badania stratygraficzne

Cel badań: Celem przeprowadzonych badań jest uzyskanie informacji dotyczących występujących materiałów, technologii, oraz oryginalnego opracowania kolorystycznego poszczególnych wypraw tynkarskich jak i elementów architektonicznych obiektu. Wykonano szereg odkrywek na poszczególnych elementach budynku i dokonano obserwacji okiem nieuzbrojonym. Ze względu na znaczne uszkodzenia powierzchni, brakuje w wielu miejscach ciągłości pod spodem. Złuszczenie farby występuje w stopniu znacznym, więc wykonanie pasówek warstw farby w wielu miejscach było wręcz niewykonalne. Kolejność powłok ustalono na podstawie analizy kilku odkrywek. Wyniki badań wizualnych okazały się niewystarczające, stąd pobrano próbki do analizy mikroskopowej, które zostały dołączone do niniejszego opracowania.

3.1. Odkrywka nr 1, gzyms koronujący, elewacja wschodnia

Obserwacje: Gzyms wykonany jest metodą ciągnioną (z szablonu), w zaprawie wapienno-cementowej. Bezpośrednio na zaprawie stwierdzono obecność trzech warstw powłok malarskich, z których najstarsza jest w kolorze starej bieli. W kolejnych warstwach chronologicznych, zaobserwowano wymalowania w kolorze łososiowym i czerwono-brązowym.

Wnioski: Gzyms koronujący jest oryginalny, z czasu budowy obiektu. Pierwotnie gzyms ciągnięty był w zaprawie mineralnej metodami sztukatorskimi. Stwierdzono oryginalne wymalowanie gzymsu na kolor beżowo-piaskowy, zbliżony do koloru z palety Keim Exklusiv 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 14-2.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	podłoże: zaprawa mineralna	szara
1	I		pierwotna warstwa malarska	stara biel
2	II	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	łososiowa
3	III			czerwono-brązowa

3.2. Elewcja południowa, miejsca wykonanych odkrywek

3.2.1. Odkrywka nr 1, ściana nad archiwoltami, elewacja południowa

Obserwacje: warstwa tynku silnie odspojona, spękana, wypłukana przez wodę opadową. Widoczne fragmenty muru ceglanego z cegły pełnej, ceramicznej, murowanej na zaprawie wapiennej, bądź wapienno-cementowej. Warstwa tynku leżąca bezpośrednio na murze w kolorze piaskowym. Tynk pokryty jest trzema warstwami farby, które uległy daleko idącej destrukcji. Pierwsza warstwa jest w kolorze beżowo-piaskowym, druga w kolorze pomarańczowym, a trzecia w kolorze piaskowo-żółtym.

Wnioski: Ściany nad archiwoltami murowane z cegły ceramicznej, pełnej wypalanej z czerwonej gliny, murowane na zaprawie wapiennej z wypełniaczem z piasku. Tynkowane zaprawą mineralną wapienno-piaskową. Najstarsza powłoka malarska w kolorze beżowo-piaskowym zbliżonym do koloru z palety Keim Exclusiv nr 9135, lub z wzornika firmy Remmers nr 13-6.

Nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur ceglany	czerwona
1	I		pierwotna zaprawa mineralna	piaskowa
2	I		pierwotna warstwa malarska	beżowo-piaskowa
3	II	2 pol. XX w.	Wtórna warstwa malarska	pomarańczowa
4	III			piaskowo-

				żółta
--	--	--	--	-------

3.2.2. Odkrywka nr 2, pilaster podcienia, elewacja południowa

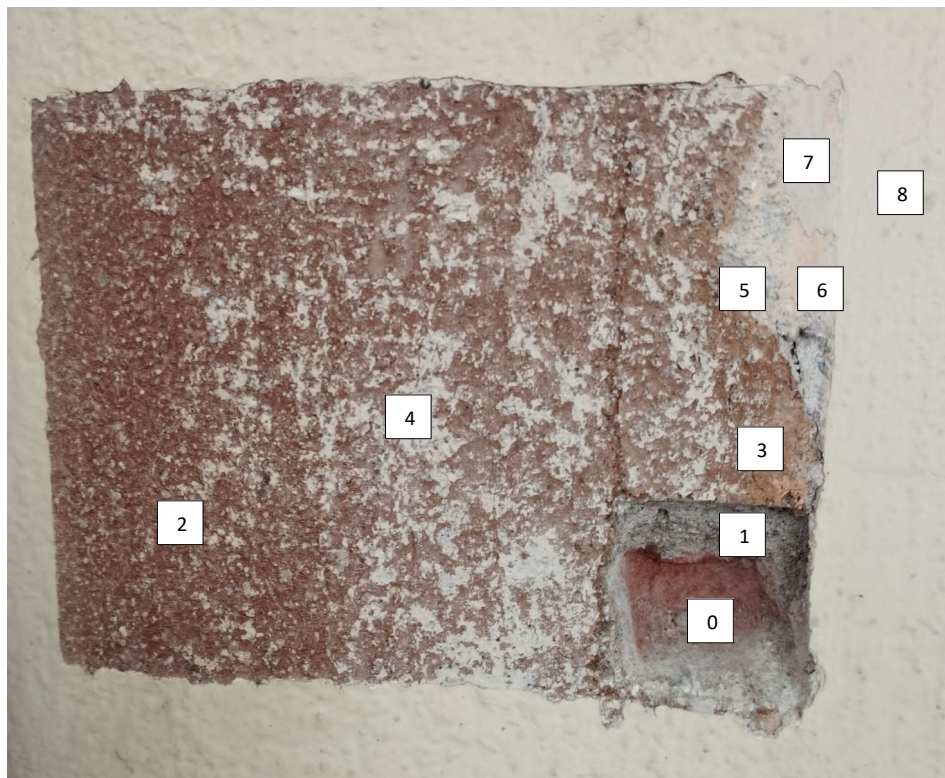

Obserwacje: Warstwa tynku cementowo-wapiennego leżąca bezpośrednio na murze pilastra, jest w kolorze szarym. Podłoże przemalowano pięcioma warstwami farby. Bezpośrednio na powierzchni zaprawy stwierdzono wymalowanie w kolorze ugrowym. W kolejnych latach elementy przemalowano na kolory: brązowy (2), pomarańczowy (3,4), łososiowy (5), ciemny brąz (6).

Wnioski: Wszystkie pilastry pierwotnie malowane były kolorem ugrowym zbliżonym do koloru z palety farb Keim Exclusiv nr 9087, bądź z wzornika firmy Remmers nr 14-2..

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	podłoże: zaprawa cementowo-wapienna	szara
1	I		pierwotna warstwa malarska	ugrowa
2	II	1940-1945	wtórna warstwa malarska	brązowa
3	III	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	pomarańczowa
4	IV			pomarańczowa
5	V			łososiowa
6	VI			ciemno-brązowa

3.2.3. Odkrywka nr 3, ściana przeszła podcienia, elewacja południowa

Obserwacje: Warstwa tynku leżąca bezpośrednio na murze ceglanym jest w kolorze szarym. Następnie położono drugą warstwę tynku barwionego w masie w kolorze brązowym. Na podstawie kilku odkrywek stratygraficznych, stwierdzono występowanie brązowego pasa (lamperii) na ścianie we wszystkich przeszłach do wysokości nadproża otworów okiennych i kapiteli pilastrów. Zastosowanie tynku o ciemnej barwie, podyktowane było zapewne względami praktycznymi. Wszelkie ślady użytkowania podcieni przez kupców, plamy, zabrudzenia były gorzej widoczne na brązowej ścianie. Na tynku nałożono sześć warstw malarskich. Najstarsza jest w kolorze ugrowym (3). W kolejnych warstwach stwierdzono wymalowania w kolorach: starej bieli (4), szarym (5), łososiowym (6), białym (7), kremowym (8).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej ściana podcieni do wysokości nadproży otworów okiennych i drzwiowych zaakcentowana była pasem tynku wapienno-cementowego, barwionego w masie w kolorze brązowym, zbliżonym do koloru z wzornika firmy Remmers nr 11-2 ROSTBRAUN.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej murowanej na zaprawie wapiennej	czerwona
1	I		podłoże: zaprawa cementowo- wapienna	szara
2	I		tynk wapienno- piaskowy barwiony w masie	brązowa
3	II	1940-1945	wtórna warstwa malarska	ugrowa
4	III	2 pol. XX w.		stara biel
5	IV			szara
6	V			łososiowa
7	VI			biała
8	VII			kremowa

3.2.4. Odkrywka nr 4, ściana przeszła podcienia, fragment nad otworem okiennym, elewacja południowa

Obserwacje: Warstwa tynku leżąca bezpośrednio na murze ceglanym jest w kolorze szarym. Następnie położono drugą warstwę tynku barwionego w masie w kolorze starej bieli. Na tynku nałożono sześć warstw malarskich. Najstarsza jest w kolorze łososiowym (3). W kolejnych warstwach stwierdzono wymalowania w kolorach: szarym (4, 5), kremowym (6) i białym (7, 8).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono tynk barwiony w masie w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9135, lub z wzornika farb firmy Remmers nr 13-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej murowanej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		podłoże: zaprawa mineralna wapienno-cementowa	szara
2	I		tynk wapienno-piaskowy	stara biel
3	II	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	łososiowa
4	III			szara

5	IV	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	szara
6	V			kremowa
7	VI			biała
8	VII			biała

3.2.5. Odkrywka nr 5, ściana przeszła podcienia, pacha sklepienia, elewacja południowa

Obserwacje: Warstwa tynku leżąca bezpośrednio na murze ceglanym jest w kolorze piaskowym. Następnie położono drugą warstwę tynku barwionego w masie w kolorze starej bieli. Na tynku nałożono trzy warstwy malarskie. Najstarsza jest w zbliżonym kolorze do tynku, starej bieli (3). Kolejne warstwy wymalowano w kolorze białym (4, 5).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono tynk barwiony w masie w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9135, lub z wzornika farb firmy Remmers nr 13-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej murowanej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		podłoże: zaprawa mineralna wapienno-piaskowa	piaskowa
2	I		tynk wapienno-piaskowy	stara biel

3	II	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	stara biel
4	III			biel
5	IV			biel

3.2.6. Odkrywka nr 6, gurt sklepienia na jednym z przęseł podcienia, strona wewnętrzna, elewacja południowa

Obserwacje: Warstwa tynku cementowo-wapiennego, leżąca bezpośrednio na murze ceglanym jest w kolorze szarym. Na tynku nałożono trzy warstwy malarskie. Najstarsza jest w kolorze starej bieli (2). Następną warstwę wymalowano w kolorze pomarańczowym (3), a ostatnią kolorze żółtym (4).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, pierwsza warstwa malarska wymalowana była w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
1	I	ok. 1927	podłoże: pierwotna warstwa mineralna	szara
2	I		pierwotna warstwa malarska	stara biel
3	II	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	pomarańczowa
4	III			żółta

**3.2.7. Odkrywka nr 7, gurt sklepienia na jednym z przęseł podcienia,
elewacja południowa**

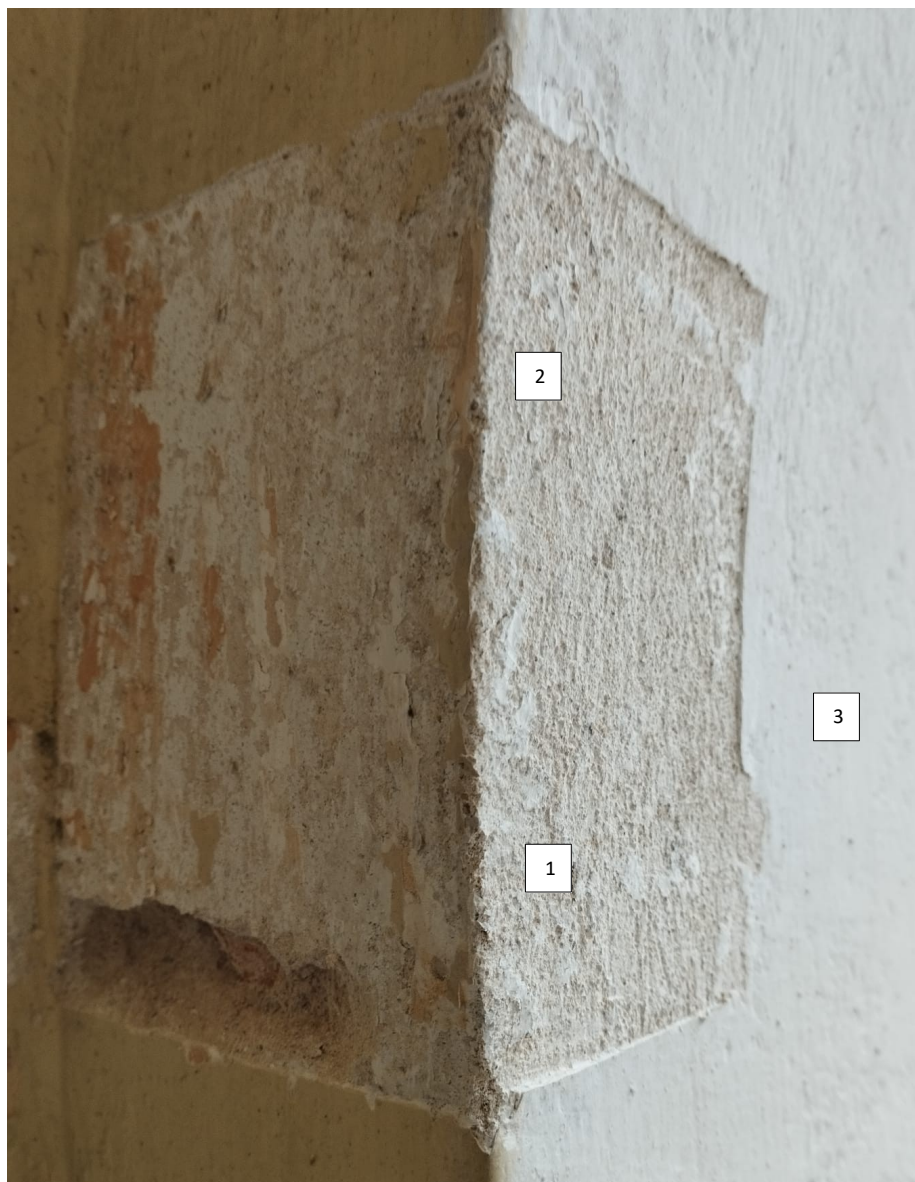

Obserwacje: Warstwa tynku leżąca bezpośrednio na murze ceglany jest w kolorze jasnoszarym (1). Następnie położono drugą warstwę tynku barwionego w masie w kolorze jasnougrowym (2). Warstwa ta zachowała się jedynie w kilku fragmentach i nie występuje na pozostałych przęsłach arkad. Kolejne dwie warstwy stanowią zaprawy mineralne w kolorze jasnoszarym (3, 4). Jako ostatnią, nałożono warstwę malarską w kolorze białym.

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono tynk barwiony w masie w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej murowanej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		podłoże: pierwotna zaprawa mineralna	jasnoszara
2	I		zaprawa mineralna wapienno-piaskowa	jasnougrowa
3	II	2 poł. XX w.	wtórna zaprawa mineralna	jasnoszara
4	III			jasnoszara
5	IV		wtórna powłoka malarska	biała

3.2.8. Odkrywka nr 8, gurt sklepienia na jednym z przęseł podcienia, elewacja południowa

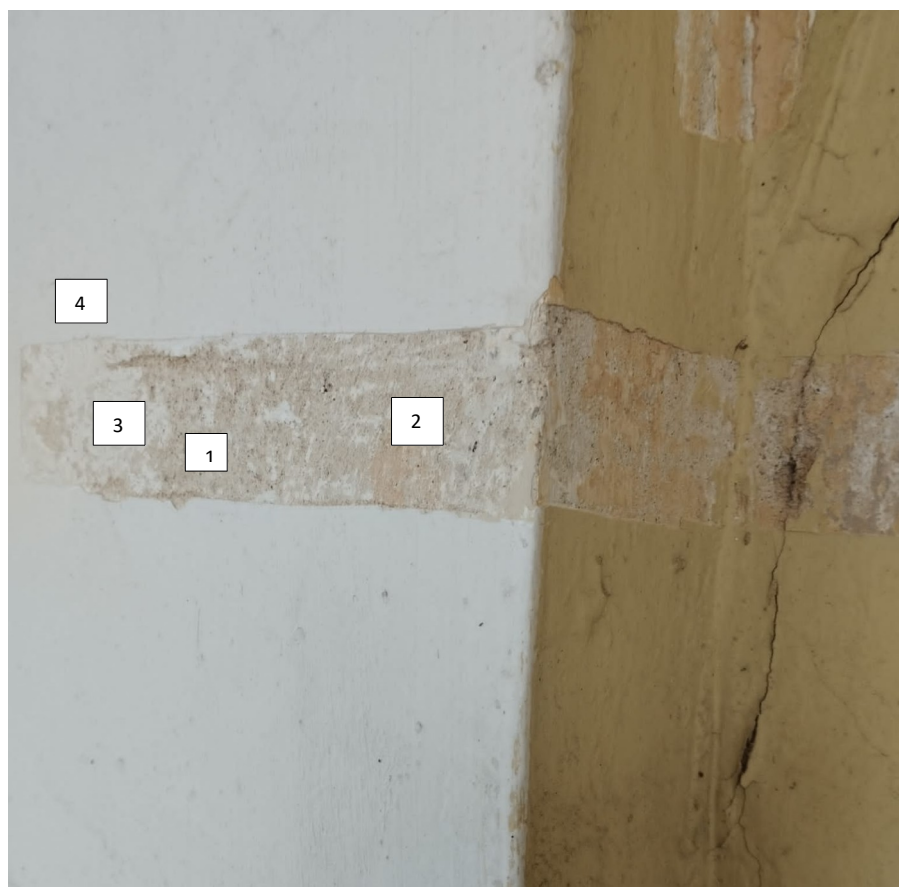

Obserwacje: Pierwszą warstwę stanowi tynk mineralny w kolorze starej bieli (1). Następnie położono warstwę wyprawy malarskiej o zbliżonym kolorze do poprzedniej (2). Jako ostatnią, nałożono warstwę malarską w kolorze białym (3).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono tynk barwiony w masie w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exklusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
1	I	ok. 1927	podłoże: warstwa tynku mineralnego	stara biel
2	I		pierwotna warstwa malarska	stara biel
3	II	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	biała

3.2.9. Okrywka nr 9, pacha sklepienia na przęśle podcienia, elewacja południowa

Obserwacje: Podłoże stanowi warstwa tynku mineralnego w kolorze jasnoszarym (1). Następnie położono warstwę wyprawy malarskiej w kolorze kremowym (2). Kolejne warstwy malarskie wymalowano w kolorze białym (3, 4).

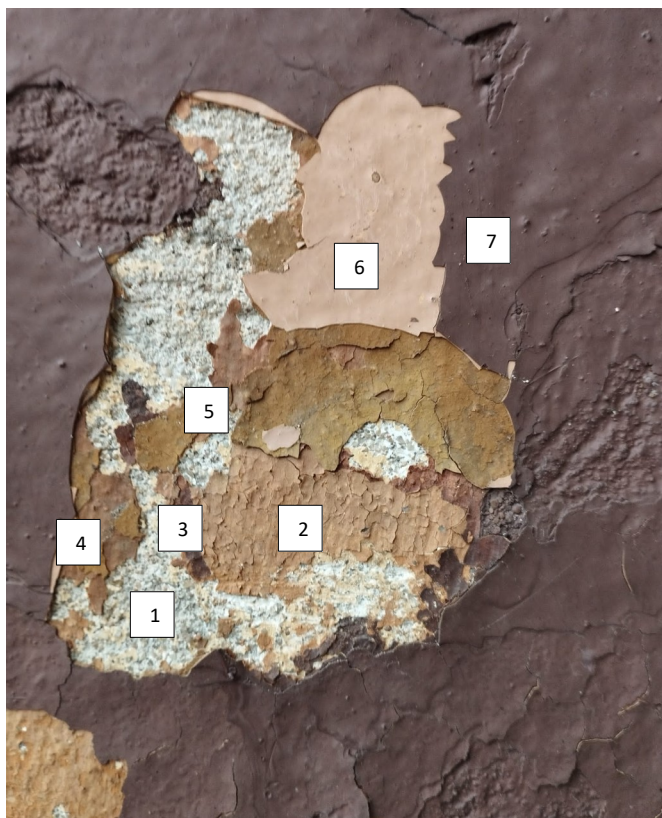
Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exklusiv nr 9135, lub z wzornika firmy Remmers nr 13-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
------------	---------------------	-----------	-------------------------	-------

1	I	ok. 1927	podłoże: warstwa mineralna	jasnoszara
2	I		pierwotna warstwa malarska	kremowa
3	II	2 poł. XX w	wtórna warstwa malarska	biała
4	III			biała

3.2.10. Odkrywka nr 10, widok na podcienie arkadowe, elewacja południowa. Odkrywka na trzonie kolumny

Obserwacje: Trzony kolumn zostały wymurowane z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapiennej. Pokryto je zaprawą mineralną wapienno-cementową w kolorze jasnoszarym (1). Na pierwotnym podłożu widocznych jest 6 warstw malarskich. Najstarsza warstwa malarska jest w kolorze jasnego ugru (2). Następną, zachowaną fragmentarycznie jest warstwa w kolorze ciemnobrązowym (3). Kolejne wtórne warstwy malarskie w kolorze ugru (4), pomarańczowym (5), łososiowym (5) i ciemnobrązowym (6).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9087, lub z wzornika firmy Remmers 14-2.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
1	I	ok. 1927	pierwotne podłoże mineralne	jasnoszara
2	I		pierwotna warstwa malarska	jasnougrowa
3	II	1940-1945		ciemnobrązowa

4	III	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	ugrowa
5	IV			pomarańczowa
6	V			łososiowa
7	VI			ciemnobrązowa

3.2.11. Odkrywka nr 11, archiwolta arkady, elewacja południowa

Obserwacje: Archiwolta wykonana metodą ciagnioną z szablonu w zaprawie mineralnej (wapienno-cementowej) w kolorze szarym (1). Bezpośrednio na zaprawie stwierdzono dwie warstwy wymalowań, z których pierwsza jest w kolorze starej bieli (2), druga powtarza kolor poprzedni, o nieco bardziej intensywnym nasyceniu (3).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
1	I	ok. 1927	podłoże: zaprawa mineralna wapienno-cementowa	szara
2	I		pierwotna zaprawa mineralna	stara biel
3	II	2 poł. XX w.	wtórna warstwa malarska	biała

3.3. Elewacja zachodnia

3.3.1. Odkrywka nr 1, strefa przyziemia

Obserwacje: Warstwa tynku silnie odspojona i spękana. W kilku miejscach w partii przyziemia, widoczny mur ceglany z cegły pełnej ceramicznej murowanej na zaprawie wapiennej (0). Pierwotne podłoże stanowi warstwa tynku mineralnego w kolorze jasnoszarym (1). Wyprawy malarskie odspojone i wypłukane. Bezpośrednio na powierzchni zaprawy, stwierdzono wymalowanie w

kolorze beżowo-piaskowym (2). Druga warstwa wymalowana w kolorze kremowym (3).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv nr 9135, lub z wzornika firmy Remmers nr 13-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej murowanej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		pierwotna zaprawa mineralna	jasnoszara
2	I		pierwotna warstwa malarska	beżowo-piaskowa
3	II	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	kremowa

3.4. Elewacja północna, widok ogólny

3.4.1. Odkrywka nr 1, gzyms koronujący, elewacja północna

Obserwacje: Gzyms wykonany metodą ciągnioną z szablonu w zaprawie mineralnej (wapienno-cementowej) w kolorze szarym (1). W wielu miejscach, gzyms uległ destrukcji, widoczny jest mur ceglany z cegły pełnej ceramicznej murowanej na zaprawie wapiennej (0). Stwierdzono liczne uszkodzenia cegły, oraz uzupełnienia wtórnymi zaprawami cementowymi. Część cegieł silnie zdeintegrowana na skutek szkodliwej krystalizacji soli rozpuszczalnych w wodzie, lico cegły wykruszone. Bezpośrednio na zaprawie stwierdzono dwie warstwy wymalowań, z których pierwsza jest w kolorze starej bieli (2). Wtórna warstwa malarska w kolorze czerwono-brązowym.

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exklusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej murowanej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		podłoże: zaprawa wapienno-cementowa	szara
2	I		pierwotna warstwa malarska	stara biel
3	II	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	czerwono-brązowa

3.4.2. Odkrywka nr 2, ściana jednego z przęseł podcienia, elewacja północna

Obserwacje: Na murze z cegły ceramicznej pełnej, murowanej na zaprawie wapiennej (0), nałożono zaprawę mineralną w kolorze szarym (1). Bezpośrednio na zaprawie stwierdzono obecność pięciu warstw malarskich. Na warstwie pobiałej (2), znajduje się najstarsze powłoka malarska w kolorze łososiowym (3). W kolejnych warstwach chronologicznych zaobserwowano wymalowania w kolorach: pomarańczowym (4), kremowym (5), starej bieli (6).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exclusiv 9135, lub z wzornika firmy Remmers nr 13-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
0	I	ok. 1927	mur z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		podłoże: pierwotna zaprawa mineralna wapienno-cementowa	szara
2	I		warstwa pobiałą	biała
3	I		pierwotna warstwa malarska	łososiowa
4	II	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	pomarańczowa
5	III			kremowa
6	IV			stara biel

3.4.3. Odkrywka nr 3, pilaster jednego z przęseł podcienia, elewacja północna

Obserwacje: Na podłożu, które stanowi zaprawa mineralna wapienno-cementowa w kolorze szarym (1), stwierdzono obecność trzech warstw malarskich. Najstarsza warstwa jest w kolorze jasnougrowym (2), kolejna w kolorze pomarańczowym (3), a ostatnia w kolorze ciemno-brązowym (4).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exklusiv 9087, lub z wzornika firmy Remmers nr 14-2.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
1	I	ok. 1927	podłoże: zaprawa mineralna cementowo-wapienne	naturalna szara
2	I		pierwotna warstwa malarska	jasnougrowa
3	II	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	pomarańczowa
4	III			ciemnobrązowa

3.4.4. Odkrywka nr 4, jedna z kolumn podcienia arkadowego, elewacja północna

Obserwacje: Trzony kolumn zostały wymurowane z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapiennej. Pokryto je zaprawą mineralną wapienno-cementową w kolorze jasnoszarym (1). Na pierwotnym podłożu widoczne są dwie warstwy malarskie. Najstarsza warstwa malarska jest w kolorze jasnego ugru (2), która przemalowana została wtórnie farbą w kolorze ciemnobrązowym (3).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exklusiv nr 9087, lub z wzornika firmy Remmers nr 14-2.

nr warstwy	faza	datowanie	charakterystyka	barwa
------------	------	-----------	-----------------	-------

	chronologiczna		warstwy	
0	I	ok. 1927	podłoże: mur z cegły ceramicznej pełnej, murowanej na zaprawie wapiennej	naturalna czerwona
1	I		pierwotna zaprawa mineralna	jasnoszara
2	I		pierwotna warstwa malarska	jasnougrowa
3	II	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	ciemnobrązowa

3.4.5. Odkrywka nr 5, jedna z archiwolt podcienia arkadowego, elewacja północna

Obserwacje: Archiwolta wykonana metodą ciążoną z szablonu w zaprawie mineralnej (wapienno-cementowej) w kolorze szarym (1). Bezpośrednio na zaprawie stwierdzono dwie warstwy wymalowań, z których pierwsza jest w kolorze starej bieli (2), druga powtarza kolor poprzedni, o nieco bardziej intensywnym nasyceniu (3).

Wnioski: W pierwszej fazie chronologicznej na zaprawie mineralnej, nałożono warstwę malarską w kolorze zbliżonym do barwy z palety Keim Exklusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.

nr warstwy	faza chronologiczna	datowanie	charakterystyka warstwy	barwa
1	I	ok. 1927	podłoże: zaprawa wapienno-cementowa	naturalna szara
2	I		pierwotna warstwa malarska	stara biel
3	II	2 pol. XX w.	wtórna warstwa malarska	biała

Podsumowanie wyników badań:

Na podstawie analizy odkrywek wykonanych na elewacjach budynku, oraz analizy zachowanych fotografii archiwalnych jatek miejskich stwierdzono, że pierwotna kolorystyka uległa wielokrotnym przemalowaniom, zaburzając odbiór estetyczny obiektu. Proponowana kolorystyka ma charakter poglądowy. Do malowania wypraw tynkarskich i elementów architektonicznych zaleca się użycie farb elewacyjnych wzmocnionych żywicą silikonową SILICONFARBE SF firmy Remmers lub farb żolowo-krzemianowych KEIM Soldalit, na bazie których dobrano kolorystykę elewacji.

- Elementy architektoniczne (gzyms wieńczący, archiwolty i gurdy sklepienia)- kolor Keim Exclusiv nr 9157, lub z wzornika firmy Remmers nr 28-6.
- Ściany elewacji wschodniej i zachodniej, oraz tynki w pasie nad archiwoltami arkadowych podcieni elewacji północnej i południowej-kolor Keim Exclusiv nr 9135, lub z wzornika firmy Remmers nr 13-6.
- Ściany podcieni arkadowych, oraz sklepienia-kolor Keim Exclusiv nr 9135, lub z wzornika firmy Remmers nr 13-6.
- Pilastry i kolumny-kolor Keim Exclusiv nr 9087, lub z wzornika firmy Remmers nr 14-2.
- Ściana podcieni, brązowa lamperia, elewacja południowa- kolor z wzornika firmy Remmers nr 11-2 ROSTBRAUN.

Oryginalna kolorystyka ścian i elementów architektonicznych elewacji południowej, różni się od elewacji północnej, ze względu na odmienny charakter użytkowania budynku. Należy zastanowić się nad ujednoliceniem kolorystyki, jednakże wszelki dobór kolorów wypraw malarskich na ścianach i elementach architektonicznych, powinien być potwierdzony przy obiekcie, w trakcie prac budowlano-konserwatorskich przez komisję konserwatorską.

4. Założenia konserwatorskie

Celem prac konserwatorskich jest zatrzymanie procesu niszczenia historycznego budynku, oraz przywróceniu walorów estetycznych obiektu. Wszystkie proponowane przez program prac konserwatorskich, materiały muszą być dobierane w taki sposób by ich właściwości fizykochemiczne odpowiednio współpracowały z substancją zabytku. Ponadto należy uwzględnić pozostałe elementy budynku, które mają wpływ na wygląd estetyczny poszczególnych elewacji:

stolarka okienna i drzwiowa-rekonstrukcja, obróbki blacharskie, uzupełnienie brakujących dachówek karpiówek na połaciach dachowych.

5. Program prac konserwatorskich

- **oczyszczanie ścian metodami suchymi;** oczyszczanie powierzchni ścian i detali architektonicznych ścierniwem podawanym w strumieniu powietrza pod ciśnieniem. W zależności stanu zachowania podłoża, należy dopasować ścierniwo o odpowiedniej twardości i kształcie ziaren. Szczególną uwagę należy zwrócić podczas oczyszczania elementów architektonicznych, by nie zatracić krawędzi profili. Ścierniwem może być piasek kwarcowy, bądź pył marmurowy. Oczyszczanie elewacji tą metoda sprawia, że woda i sole rozpuszczalne w wodzie zawarte w zabrudzeniach, nie przenikają do podłoża i nie uszkadzają go. Do metod suchych zalicza się metodę opracowaną przez firmę Thomann-Henry.
- **skucie zdeintegrowanych strukturalnie tynków oraz wtórnych cementowych zapraw.**
- **dezynfekcja tynków zaatakowanych przez glony i mchy;** usunięcie porastających obiekt mikroorganizmów preparatem biobójczym na podłożu mineralnym np. KEIM Algicid Plus, Alkutex BFA-Entferner. Aby zapobiec kolejnemu wzrostowi mikroorganizmów, należy dodawać wspomniane środki do wody zarobowej zapraw.
- **uzupełnienie ubytków w wątkach ceglanych;** po usunięciu odparzonych tynków należy uzupełnić odsłonięte wązki ceglane specjalistyczną zaprawą np. Historic Spritzbewurf, Historic Unterputz. W miejsce zniszczonych bądź zasolonych cegieł, wmurować zdrowe, zgodnie z normami budowlanymi.
- **uzupełnienie spękań w strukturze murów mineralnymi zaprawami;** spękania należy rozciąć na głębokość 0, 15 m., następnie zagruntować rozcięcia spękań preparatem na bazie żywic poliakrylowych np. StoPrim Grundex, rozcieńczonym z płynem StoFluid AF. Uzupełnić elastyczną zaprawą Sto RissFuller Fein. Podobne rozwiązanie proponują firmy Remmers i Sopro.
- **zszycie spękania ścian kotwami;** na tynku elewacji północnej widoczne jest głębokie pionowe spękanie. W poziomych warstwach zaprawy należy wywiercić szczeliny w wymaganych odstępach i na określoną głębokość. Następnie wyczyścić szczeliny odkurzaczem i spryskać wodą. Do końca szczeliny wprowadzić zaprawę HeliBond o grubości 10 mm. W celu uzyskania równej otuliny, należy wpechnąć w zaprawę pręt HeliBar. Wprowadzić następną warstwę zaprawy cementowej, wygładzić powstałą spoinę, zostawiając 10 mm na warstwę wyrównawczą,
- **wzmacnianie osłabionych tynków;** tynki które się pudrują, należy wzmocnić preparatem krzemoorganicznym np. Remmers KSE 300, do miejsc szeroko porowatych, Remmers KSE 100, w partiach o mniejszych porach.
- **uzupełnienie ubytków w tynkach;** powstałe ubytki należy uzupełnić zaprawami mineralnymi o odpowiedniej strukturze i teksturze. W miejscach dużych ubytków, uzupełnienie wykonać dwuwarstwowo. W pierwszej warstwie tynku można zastosować zaprawę Sto TrassPorenputz. Następnie nanieść grunt podkładowy Sto PrepMiral.

Powierzchnię ścian docelowo pokryć fakturalnym tynkiem nawierzchniowym o wysokiej przepuszczalności StoTrass Rusticputz, bądź zaprawami firmy Remmers: Historic Stuckmortel, Feinspachtel RZ.

- **podklejenie elementów architektonicznych;** część elementów architektonicznych może być odspojona, głównie fragmenty gzymsu wieńczącego i archiwolty. Należy podkleić elementy żywicami sztucznymi, w zależności od charakteru odspojenia. Proponowane materiały to Akemi Polysoft, żywica Epidian 5 utwardzana utwardzaczem Z-1. Kleje można zagęszczać krzemionką koloidalną, bądź piaskiem szklarskim.
- **wzmocnienie struktury elementów architektonicznych;** do miejsc szeroko porowatych Remmers KSE 300, do partii o mniejszych porach Remmers KSE 100.
- **uzupełnianie ubytków w elementach i detalach architektonicznych;** wszelkie ubytki należy uzupełnić zaprawami konserwatorskimi o odpowiedniej strukturze i teksturze. Proponowane systemy do wykonania napraw: Historic Stuckmortel, Stuckmortel GF RZ, Feinspachtel RZ.
- **rekonstrukcja brakujących elementów architektonicznych;** brakujące fragmenty gzymsu i archiwolt, należy odtworzyć wykonując je metodą ciągnioną, z wózka w zaprawie mineralnej, bądź zdjąć formę z profili ciągnionych, zachowanych na elewacji. Elementy i detale wykonać w technikach sztukatorskich, za pomocą zapraw renowacyjnych: Feinzugmortel, Stuckmortel GF RZ, Historic Stuckmortel, itp. Zabrania się zastosowania profili styropianowych.
- **montaż zrekonstruowanych elementów architektonicznych;** elementy należy wkleić we wcześniej przygotowane gniazda za pomocą żywic epoksydowych lub poliestrowych, odpornych na działanie czynników atmosferycznych. Proponuje się zastosowanie żelowego kleju konstrukcyjnego Akepox, bądź żywicy epoksydowej Epidian 5 z utwardzaczem Z-1 (trójetylenoczteroamina). Niektóre elementy, jak gzyms międzykondygnacyjny należy zakotwić za pomocą kotew mechanicznych, odpornych na działanie czynników atmosferycznych. Powstałe spoiny między elementem sztukateryjnym a tynkiem należy wypełnić zaprawami renowacyjnymi: Historic Spritzbewurf, Historic Unterputz, Feinzugmortel, Stuckmortel GF RZ.
- **obróbki blacharskie;** zamontowanie nowych rynien i rur spustowych wykonanych z blach miedzianych.
- **zagruntowanie wyschniętej i wysezonowanej powierzchni zapraw;** proponowane pomalowanie elewacji gruntem Silikat Grundierung D, lub KEIM Fixativ, Special-Fixativ.
- **pomalowanie zagruntowanej powierzchni zapraw;** proponowane farby silikatowe o właściwościach hydrofobowych; farba użyta do malowania, powinna charakteryzować się dużą dyfuzyjnością i dobrym wiązaniem z podłożem. Proponowane systemy to Silikatfarbe D, KEIM Solidalit, Restaurolasur, bądź Silikonfarbe SF Remmers Pomalowanie według projektu kolorystycznego zatwierdzonego przez komisję konserwatorską.
- **stolarka okienna i drzwiowa-** rekonstrukcja oparta na historycznych formach; na podstawie zdjęć archiwalnych, proponowany dwudzielny układ okien, sześciokwaterowy, drzwi zdwojone w konstrukcji ramowo-płycinowej.

Przykładowy system naprawy tynków w strefie cokołowej

Zewnętrzne ściany budynku, szczególnie w partii cokołowej, w paśmie o szerokości ~1-1,5 m., są mocno zawilgocone. Do izolacji i renowacji murów proponuje się zastosowanie systemu naprawczego firmy Remmers, posiadającej certyfikat WTA.

- oczyszczenie ścian metodami suchymi
- dezynfekcja tynków zaatakowanych przez glony, mchy, porosty preparatem biobójczym na podłożu mineralnym np. KEIM Algicid Plus, Alkutex BFA-Entferner.
- usunięcie odpadających i zasolonych fragmentów tynku.
- po kolejnym oczyszczeniu muru, należy pokryć ścianę preparatem renowacyjnym, który blokuje sole w murze. Proponowany Remmers Salzsperre.
- nałożenie zaprawy odpornej na siarczany w formie krzyżowej obrzutki, będącej szczepnym podkładem pod kolejne warstwy tynku zgodnie z WTA, np. Remmers Vorspritzmörtel.
- położenie porowatego tynku podkładowego, magazynującego sole, np. Remmers Grundputz
- warstwa końcowa np. Remmers Feinputz.
- zagruntowanie cokołu i pomalowanie farbami silikatowymi.

Drugim sposobem izolacji przeciwwilgociowej jest program opracowany przez firmę Farby KABE, z zastosowaniem iniekcji chemicznej. W zawilgoconym murze wykonuje się nawierty i aplikuje pod ciśnieniem płyn iniekcyjny oparty na mikroemulsji silikonowej- MICORSILEX RESTAURO.

6. Dokumentacja fotograficzna

fot. nr 1. Fragment planu miasta Gostynina z 1914 roku, z zaznaczoną pustą parcelą przyszłych jatek miejskich⁶.

fot nr 2. Fragment mapy miasta Gostynina z 1925 roku, z zaznaczoną parcelą jatek miejskich⁷.

⁶ Niemieckie mapy zaboru rosyjskiego I WŚ 1914-1919, www.igrek.ampz.pl.

⁷ Mapa Taktyczna Polski 1924-1939, Gostynin 1:000 000 WIG, www.igrek.ampz.pl.

fot. nr 3. Fragment planu miasta Gostynina z 1940 roku, z zaznaczonym budynkiem jatek miejskich⁸.

fot. nr 4. Fragment niemieckiej foto mapy Gostynina z 1944 roku, czerwonym konturem zaznaczony budynek z placem jatek miejskich⁹.

⁸ GOSTYNIN (WALDRODE) 1:25 000 Bodenschätzungskarte - w cięciu WIG25 1940 – 1944, www.igrek.ampz.pl

⁹ GOSTYNIN (WALDRODE) 1:25 000 Bildskizze- niemieckie fotomapy w cięciu TK25, www.igrek.ampz.pl

fot. nr 5. Budynek jatek miejskich, elewacja południowa ok. 1927 r.¹⁰

fot. nr 6. Elewacja południowa, fragment podcieni arkadowych z pierwotnym pasem tynku barwionego w masie w kolorze brązowym, biegnącym przez całą długość ściany podcienia, 1939 r.¹¹

¹⁰ Barbara Konarska-Pabiniak, *Gostynin. Szkice z przeszłości*, Gostynin 2007.

¹¹ <https://m.facebook.com/pg/starygostynin/posts/>

fot. nr 7. Budynek jatek miejskich, elewacja południowa ok. 1942 r.¹²

fot. nr 8. Fragment elewacji południowej, po 1945 r.¹³

¹² <https://www.facebook.com/starygostynin/>

¹³ https://mazovia.pl/pl/pismo-samorzadu-województwa-mazowieckiego/rok-2021/mazowsze_serce_polski_nr_3/niezla-jatka.html

Fot. nr 9. Pocztówka jatek miejskich, ok. 1965 r.¹⁴

fot. nr 10. Pocztówka jatek miejskich ok. 1970 r., z oryginalnym podziałem otworów okiennych.

¹⁴ <https://archiwum.allegro.pl/oferta/gostynin-hale-targowe-i8771177232.html>

fot. nr 11. Elewacja południowa, widok ogólny od strony ulicy Floriańskiej, grudzień 2022 r.

fot. nr 12. Fragment elewacji południowej i zachodniej, grudzień 2022 r.

fot. nr 13. Fragment elewacji południowej, grudzień 2022 r.

fot. nr 14. Fragment elewacji południowej, jedno z przęseł arkadowego podcienia, grudzień 2022 r.

fot. nr 15. Elewacja południowa, fragment podcienia arkadowego, widoczne wypłukane wyprawy tynkarskie i zdekonstruowane warstwy malarskie na elementach architektonicznych, grudzień 2022 r.

fot. nr 16. Elewacja południowa, arkadowy podcień, widoczne brakujące fragmenty wypraw tynkarskich na płaszczyznach sklepienia, grudzień 2022 r.

fot. nr 17. Elewacja południowa, sklepienie na jednym z przęseł arkadowego podcienia, widoczne brakujące fragmenty tynku i wypłukane warstwy malarskie. Powierzchnie silnie zawilgocone, porażone mikroorganizmami, grudzień 2022 r.

fot. nr 18. Elewacja południowa, badanie wilgotnościomierzem stanu zawilgocenia murów, grudzień 2022 r.

fot. nr 19. Elewacja południowa, narożny filar, grudzień 2022 r.

fot. nr 20. Elewacja południowa, fragment jednej z kolumn arkadowego podcienia. Widoczna zdekonstruowana warstwa malarska na trzonie, oraz spękana i odspojona baza, grudzień 2022r.

fot. nr 21. Elewacja zachodnia, widoczne brakujące fragmenty tynku, oraz zawilgocenia i mikroorganizmy w strefie przyziemia, grudzień 2022 r.

fot. nr 22. Elewacja zachodnia, fragment muru z bramą wjazdową na podwórze gospodarcze, grudzień 2022 r.

fot. nr 23. Elewacja północna, widok ogólny, grudzień 2022 r.

fot. nr 24. Elewacja północna, fragment budynku od strony północno-zachodniej z wtórną przybudówką, grudzień 2022 r.

fot. nr 25. Dawne pomieszczenia gospodarcze, wyznaczające północną granicę działki, grudzień 2022 r.

fot. nr 26. Fragment zachowanej granitowej kostki brukowej na dawnym podwórzu gospodarczym, grudzień 2022 r.

fot. nr 27. Elewacja północna, fragment podcienia arkadowego, grudzień 2022 r.

fot. nr 28. Elewacja północna, fragment ściany i gzymsu nad archiwoltami, widoczne liczne odspojenia tynku, spękania ścian, i zaatakowanie powierzchni przez mikroorganizmy, grudzień 2022 r.

fot. nr 29. Elewacja północna, zamurowane przęsło arkadowe w narożniku północno-zachodnim, grudzień 2022 r.

fot. nr 30. Elewacja północna, zamurowane przęsło arkadowe w narożniku północno-wschodnim, grudzień 2022 r.

fot. nr 31. Elewacja północna, arkadowe podcienie, grudzień 2022 r.

fot. nr 32. Elewacja północna, odspojone fragmenty tynku i wypłukane warstwy malarskie na płaszczyznach sklepienia, grudzień 2022 r.

fot. nr 33. Elewacja północna, odspojone fragmenty tynku, wypłukane warstwy malarskie, oraz liczne wykwyty mikroorganizmów widoczne na płaszczyznach sklepienia i gurtów, grudzień 2022 r.

fot. nr 34. Elewacja północna, jeden z pilastrów podcienia arkadowego, grudzień 2022 r.

fot nr 35, 36 Schody wewnętrzne prowadzące na poddasze budynku, grudzień 2022 r.

fot. nr 37, 38. Pomieszczenia poddasza, grudzień 2022 r.

fot. nr 39, 40. Fragmenty więźby dachowej budynku, płatwiowo-kleszczowej wieszarowej dwuwieżakowej, grudzień 2022 r.

fot. nr 41. Fragment więźby dachowej budynku, płatwiowo-kleszczowej wieszarowej dwuwieżakowej, grudzień 2022 r.

fot. nr 42. Elewacja wschodnia, grudzień 2022 r.

Część A

Błażej Wasiak
(podpis posiadacza dyplomu)

Nr dyplomu 1400/114463/2007

UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Sztuk Pięknych
(nazwa jednostki organizacyjnej uczelni)

DYPLOM

Pan(i) *Błażej Wasiak*
(imię/imiiona i nazwisko)

urodzony(a) dnia *15 lipca 1983* r.
w *Gostyninie*

odbył(a) studia na kierunku *ochrona dóbr kultury*

w zakresie *konserwatorstwa*

z wynikiem *dobrym*

i uzyskał(a) w dniu *6 listopada 2007* r.

tytuł zawodowy *magistra*

Dziekan lub kierownik
jednostki organizacyjnej

Piotr Kługowski
(pieczęć imienna i podpis)

art. mal. Piotr Kługowski, prof. UMK
Toruń
(miejscowość)

Z UMK Rektora

Dr hab. Leszek Kurpiński UMK
(pieczęć imienna i podpis)

dnia *6 listopada 2007* r.